

Dårlig hjerte med lite skolegang

Kvinner med bare grunnskole har tre ganger så høy risiko for hjerteinfarkt som kvinner med høy utdanning.

KARI PEDERSEN
kari.pedersen@bt.no
foto ELIAS DAHLEN

Forskere ved Universitetet i Bergen har tatt for seg samtlige hjerteinfarkt i Norge over nesten ti år og sjekket utdanningsnivået til infarktpasientene.

Konklusjonen er at manglende skolegang er farlig for hjertet. Særlig for kvinner i yrkesaktiv alder er forskjellen stor mellom de med bare grunnskole og de som har en eller annen form for høyere utdanning.

Det er ikke skolegangen som forhindrer hjerteinfarkt, understreker stipendiat Jannicke Igländ ved Institutt for global helse og samfunnsmedisin.

– Utdanningen i seg selv gjør ingen forskjell, det er livsstilen som er avgjørende, sier Igländ.

– Stresset ga meg infarkt

Jorunn Smørdal (68) fikk hjerteinfarkt bare 50 år gammel. Hun tror forklaringen ligger i en litt for travel hverdag.

– Jeg tror det var stresset som ga meg infarkt. Jeg var selvstendig næringsdrivende og hadde hele tiden tidsfrister å holde. Samtidig sto jeg i en stressende livssituasjon. Det var press på alle kanter, sier hun.

Infarkt ble et vendepunkt. Utblokkingen ga varig resultat og hun ble medisiner. Nå trener Smørdal bra, spiser sunnere fett og lever mindre presset. Men røyke gjør hun fortsatt.

– Egentlig ble livet mye bedre etter infarkt, sier hun.

Store forskjeller

Risikoen for hjerteinfarkt er høyest for mennesker med bare grunnskoleutdanning og faller i takt med stigende utdanningsnivå, viser studien fra UiB.

– Det er et paradoks at vi fin-

FAKTA

infarkt og utdanning

● I perioden 2001–2009 fikk 141.332 mennesker i Norge hjerteinfarkt for første gang. 84.225 av disse var menn, 57.107 var kvinner. Snittalderen for hjerteinfarkt var 70,4 år for menn og 78,6 for kvinner.

● Opplysninger om infarktene er innhentet fra alle sykehus pluss dødsårsaksregisteret. Infarktpasientene er så koblet mot SSBs utdanningsdatabase.

● Pasienter med lav utdanning har oftere KOLS, høyt blodtrykk og diabetes i tillegg til hjerteinfarkt.

● Prosjektet er en del av forskningsprosjektet CVDNOR og er gjennomført ved Institutt for global helse og samfunnsmedisin på Universitetet i Bergen og med professor Grethe Tell som prosjektleder. Studien er publisert på nettstedet til tidsskriftet PLoS ONE.

ner så store forskjeller knyttet til utdanning i Norge, der vi har et så godt utviklet helsevesen, sier Igländ.

Hun tror det er flere forklaringer på at lav utdanning gir høyere risiko for infarkt.

– En del skyldes nok ulikheter i risikofaktorer som røyking, kolesterol og høyt blodtrykk. En annen forklaring kan være at folk med lav utdanning har jobber som er hardere fysisk, mer stressende og med mindre kontroll over egen arbeidssituasjon, sier hun og legger til:

– Samtidig vet vi jo at mennesker med bare grunnskole ofte har et dårligere utgangspunkt. At de kommer fra familier med dårligere kår og har dårligere helse allerede i barndommen.

FIKK INFARKT: – Jeg tror det var stresset som ga meg infarkt, sier Jorunn Smørdal (68) som fikk hjerteinfarkt 50 år gammel. En ny studie slår nå fast at det er en sammenheng mellom utdanningsnivå og risikoen for hjerteinfarkt.

Det er første gang at forskere har sett på sammenhengen mellom hjerteinfarkt og utdanningsnivå for hele befolkningen i Norge på denne måten.

Også for menn er det tilsynelatende sunt for hjertet å innta lesesalen, men for menn avtar ikke risikoen så markant som for kvinner.

– Gode råd når ikke frem

Risikoen for hjerteinfarkt faller år for år i hele befolkningen, men forskjellen mellom utdanningsnivåene består.

Igländ mener resultatene i denne undersøkelsen er et argu-

ment for å ta i bruk avgifter og forbud, ikke opplysningskampanjer for å bedre folkehelsen.

– Det er enkelt å gi råd om røykeslutt, blodtrykk og kosthold. Problemet er at de som trenger det mest ikke tar det til seg. Det eneste som virker for alle er strukturelle tiltak, som å gjøre den usunne maten dyr og den sunne billig. Skal vi nå alle, handler det om gratis skolefrukt, gratis trening i arbeidstiden og røykeforbud, mener Jannicke Igländ.

Smørdal har aldri tenkt på at skolegangen har noe å si for hvilken hjerteterisiko hun og hennes

medsøstre løper.

– Forskeren mener at usunne vaner må bli dyrere, hvis folk skal velge bedre for hjertet. Hva tenker du om det?

– For min del hadde ikke prisen noe å si for hvilken mat jeg kjøpte. Det jeg lærte under rehabilitering ble avgjørende. Viktig ble også andre hjertesyrke som jeg traff gjennom engasjement i Landsforeningen for hjerte- og lungesyke.

Smørdal var i mange år tillitsvalgt i foreningen.

– Jeg har aldri lært meg å si nei, det ble kanskje min skjebne, ler hun.

KAMPANJERENTE

0,95%*

Dagbladet mener at "Nye MINI er ren lykke" og dinside.no hevder at "Nye MINI treffer blink". Vi feirer suksessen med 0,95 % kampanjerente på MINI 3-dørs. Vær rask, tilbudet gjelder kun til 30. september 2014.

Bestill prøvekjøring på mini.no eller send SMS "MINI" til 2202.

Jæger Sentrum Kokstad
T: 55 60 63 00
Kokstadvegen 42B, 5257 Kokstad

Gjelder både lån og leasing. Eksempel på Selectlån fra pris MINI One 75hk, frakt og levering inkl., levert Oslo: (Månedsbetaling kr 1.057,-, Bilpris kr 208.400,-), Nedbetaling 3+2 år, Rente 0,95 % (nominell), 3,02 % (effektiv), 35 % egenkapital. Restgjeld etter 3 år kr 108.368,-, Kredittkostnad kr 14.311,-, Kredittkjøpspris kr 222.711,-, Forbruk blandet kjøring: 0,34–0,57 l/mil, CO2-utslipp: 89–133 g/km.

5ÅR GARANTI VEIHJELP